

Регіональна політика соціально-економічного забезпечення розвитку сільських територій у контексті повоєнного відновлення

*Ключник Альона Володимирівна¹, Кормишкіна Ірина Валеріївна²,
Прогонюк Людмила Юріївна³*

Опубліковано	Секція	УДК
30.11.2025	Економіка	332.14:338.43:330.34
DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.18894967		

Анотація. Стаття присвячена формуванню моделі регіональної політики розвитку сільських територій у період повоєнного відновлення. Дослідження охоплює фінансові, інституційні та інвестиційні інструменти забезпечення соціально-економічної стійкості громад. Воєнні руйнування спричинили інфраструктурні втрати, демографічний спад і скорочення доходів місцевих бюджетів. У 2022 році індекс соціально-економічної вразливості окремих територій перевищив 0,60, що актуалізує розроблення нових підходів до регіонального управління. Метою дослідження є розроблення інтегрованої моделі соціально-економічного забезпечення розвитку сільських територій із прогнозними параметрами до 2032 року. У роботі використано статистичний аналіз бюджетних та інвестиційних показників за 2021–2025 роки, метод індексного оцінювання, розрахунок мультиплікативного ефекту інвестицій, сценарне моделювання макропоказників на 2026–2032 роки. Отримані результати засвідчили нерівномірність відновлення територій, встановили кореляцію між рівнем фінансової автономії та темпами зниження індексу вразливості, визначили зростання мультиплікатора бюджетних вкладень до 1,8, а також продемонстрували переваги інноваційного сценарію розвитку, який забезпечує приріст валового регіонального продукту понад 50 %. Подальші дослідження доцільно спрямувати на поглиблення інструментів моніторингу ефективності регіональної політики та уточнення прогнозних моделей із урахуванням зовнішніх макроекономічних ризиків.

Ключові слова: регіональна політика, сільські території, повоєнне відновлення, фінансова автономія громад, державно-приватне партнерство, стратегічне планування.

Regional policy of socio-economic support for rural development in the context of post-war recovery

Abstract. The article focuses on developing a model of regional policy for rural development during the post-war recovery period. The study covers financial, institutional, and

¹ Ключник Альона Володимирівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки, Миколаївський національний аграрний університет, <https://orcid.org/0000-0001-6012-6666>

² Кормишкіна Ірина Валеріївна, доктор філософії, Миколаївський національний аграрний університет, <https://orcid.org/0009-0002-9670-2295>

³ Прогонюк Людмила Юріївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки, Миколаївський національний аграрний університет, <https://orcid.org/0000-0003-0376-5079>

investment instruments aimed at ensuring the socio-economic resilience of local communities. Military destruction caused infrastructure losses, demographic decline, and reduced local budget revenues. In 2022, the socio-economic vulnerability index of certain territories exceeded 0.60, which necessitates the development of new approaches to regional governance. The purpose of the study is to design an integrated model of socio-economic support for rural development with forecast parameters up to 2032. The research employs statistical analysis of budgetary and investment indicators for 2021–2025, index evaluation methods, calculation of the investment multiplier effect, and scenario modeling of macroeconomic indicators for 2026–2032. The results reveal uneven territorial recovery, establish a correlation between the level of financial autonomy and the rate of reduction in the vulnerability index, identify an increase in the budget investment multiplier to 1.8, and demonstrate the advantages of an innovation-driven development scenario, which ensures an increase in gross regional product of more than 50%. Further research should focus on enhancing monitoring instruments for evaluating regional policy effectiveness and refining forecast models while considering external macroeconomic risks.

Keywords: regional policy, rural territories, post-war recovery, financial autonomy of communities, public-private partnership, strategic planning.

Вступ

Воєнні події змінили просторову структуру сільської економіки України. Території з різним ресурсним потенціалом демонструють нерівні темпи відновлення. У 2022 році обсяг інфраструктурних втрат у сільській місцевості перевищив 3 % валового внутрішнього продукту. Протягом 2023–2024 років державні та міжнародні ресурси спрямували понад 120 млрд грн на підтримку громад. Водночас показники зайнятості та фінансової автономії відновлюються нерівномірно. Частина територій зберігає високий індекс соціально-економічної вразливості. За цих умов дослідження інструментів регіональної політики набуває практичного значення. Проблема полягає у відсутності узгодженої моделі стратегічного планування розвитку сільських територій на середньостроковий період. Громади формують програми відновлення без єдиної системи індикаторів та сценарних розрахунків. Наявні фінансові механізми не забезпечують стабільного мультиплікативного ефекту інвестицій [19]. Потрібна комплексна оцінка бюджетних, партнерських і інституційних інструментів, орієнтована на 2026–2032 роки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В дослідженні Васильєв О. В., Гур'єв В. О. [2] наведені результати аналізу інструментів державної регіональної політики в умовах антикризового управління. Показано, що координація бюджетних і програмних механізмів підвищує стабільність територій. Але залишилися невирішеними питання узгодження регіональних і місцевих стратегій відновлення. У науковій публікації Захарченко В. І. [6] наведені результати оцінки трансформацій регіональної політики під впливом війни. Показано, що зміна міжбюджетних відносин посилила фінансову автономію громад. Проте не розкрито довгострокові наслідки для сільських територій.

У роботі Козир С. В. [7] наведені результати дослідження децентралізаційних процесів у період воєнного стану. Показано, що розширення повноважень громад сприяло мобілізації ресурсів. Однак залишаються прогалини у формуванні відновлювальних інструментів. У дисертаційному дослідженні Волосяк М. В. [3] наведені результати системного аналізу місцевого економічного розвитку. Показано взаємозв'язок інституційної спроможності та темпів зростання. Водночас потребує уточнення модель підтримки сільських громад у постконфліктний період. У статті Ластовченко П. В. [9] наведені результати розроблення стратегічних орієнтирів для сільських територій. Показано залежність між диверсифікацією економіки та

зайнятстю населення. Проте інструменти фінансового забезпечення залишаються фрагментарними.

У публікації Пасемко Г. П., Таран О. М. [13] наведені результати аналізу державної політики розвитку села. Показано роль програм підтримки фермерства. Однак бракує оцінки їх ефективності в умовах воєнних ризиків. У роботі Дребот О., Височанська М., Палапа Н., Білотіл В., Сахарнацька Л., Клим Н. [16] наведені результати формування еколого-економічного механізму збалансованого розвитку. Показано вплив євроінтеграційних процесів на стандарти управління. Разом із тим потребує деталізації фінансування екологічних заходів. У дослідженні Лялюк О., Лісова Т., Шарапова С., Бредіхіна В. [17] наведені результати аналізу агросоціальних систем у процесі децентралізації. Показано значення локальних ініціатив. Проте не визначено індикатори довгострокової стійкості. У статті Ськорик М. [20] наведені результати концептуалізації сталого розвитку сільських територій. Показано інтеграцію економічних і соціальних чинників. Але залишаються невирішеними питання практичного впровадження інтегрованих моделей. Все це дає підстави стверджувати, що доцільним є проведення цього дослідження,

Мета статті – сформулювати засади регіональної політики забезпечення соціально-економічного розвитку сільських територій України.

Завдання дослідження:

- провести кількісну оцінку інфраструктурних, демографічних і фінансових змін сільських територій за період воєнних втрат;
- проаналізувати результативність інструментів підтримки громад із розрахунком їх економічної віддачі;
- розробити систему прогнозних індикаторів та сценарних параметрів розвитку сільських територій на період 2026–2032 років.

Результати

Воєнні дії трансформували просторову структуру сільської економіки. Частина територій втратила виробничий потенціал повністю. Інші регіони зберегли інфраструктурну основу, але зіткнулися з відтоком населення та скороченням доходів. Порушені логістичні ланцюги поглибили дисбаланси між громадами. У 2021 році сільські території формували стабільну виробничу динаміку. Площа оброблюваних земель перевищувала 20 млн га. Рівень зайнятості в аграрному секторі становив 2,8 млн осіб. Частка власних доходів місцевих бюджетів сягала 62 %. Індекс інфраструктурної забезпеченості перевищував 0,74.

У 2022 році втрати інфраструктури стали системними. Зруйновано 4 800 аграрних об'єктів. Пошкоджено понад 12 500 км місцевих доріг. Виведено з обробітку 3,2 млн га земель. Рівень зайнятості знизився до 2,4 млн осіб. Частка власних доходів громад скоротилася до 55 %. Міграційний відтік посилив структурні перекося. Із сільських територій виїхало близько 120 тис. осіб. Частка працездатного населення зменшилася на 3,4 відсоткових пункти. Підприємства втратили кваліфікованих працівників. У низці громад зупинили роботу переробні підприємства. У 2023 році процес часткового відновлення набув нерівномірного характеру. Повернуто до обробітку 1,8 млн га земель. Відновлено 2 750 об'єктів виробничої інфраструктури. Ремонт охопив 7 300 км доріг. Проте демографічні втрати компенсовано лише на 18 %. Фінансова структура місцевих бюджетів зазнала змін. Частка трансфертів у 2022 році перевищила 45 %. Власні доходи зменшилися через скорочення бази оподаткування. Податкові надходження від аграрного бізнесу знизилися на 22 %. У 2024 році частка власних доходів відновилася до 60 %. Територіальні диспропорції суттєво посилюються [1]. Громади з розвиненою переробкою відновили 70 % потужностей. Депресивні регіони відновили менш як 40 %. Індекс соціально-економічної вразливості зріс із 0,38 у 2021 році до 0,61 у 2022 році. У 2025 році показник знизився до 0,47 (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка втрат і відновлення сільської інфраструктури та трудового потенціалу у 2021-2025 роках (побудовано на основі [5])

Рік	Зруйновані об'єкти, од.	Пошкоджені дороги, км	Землі поза обробітком, млн га	Зайнятість, млн осіб	Індекс вразливості
2021	120	340	0,2	2,8	0,38
2022	4 800	12 500	3,2	2,4	0,61
2023	3 100	9 200	1,9	2,5	0,54
2024	1 950	6 400	1,1	2,6	0,49
2025	1 200	4 100	0,7	2,7	0,47
Δ 2022/2021	+4 680	+12 160	+3,0	-0,4	+0,23
Δ 2025/2022	-3 600	-8 400	-2,5	+0,3	-0,14

Розрив між громадами сформував нову типологію розвитку. Частина територій демонструє адаптивну модель. Інші громади залишаються у фазі структурного спаду. Регіони з кращою логістикою залучили 950 млн дол. США приватних інвестицій у 2024 році. Депресивні громади отримали менш як 320 млн дол. США. Бюджетна спроможність громад визначає швидкість трансформації. У 2021 році середній бюджет розвитку становив 1,8 млрд грн. У 2022 році показник знизився до 1,2 млрд грн. У 2024 році обсяг бюджетів розвитку зріс до 1,9 млрд грн. Структура доходів зазнала корекції. Частка податку на доходи фізичних осіб зросла до 42 %. Рентні платежі скоротилися на 18 %. Земельний податок у 2023 році забезпечив 14 % доходів. Частка трансфертів у 2022 році сягнула пікового значення, щ і відображено в таблиці 2.

Таблиця 2

Фінансова автономія та структура доходів сільських громад у 2021-2025 роках (побудовано на основі [12])

Рік	Загальні доходи, млрд грн.	Власні доходи, %	Трансферти, %	Бюджет розвитку, млрд грн.	Капітальні видатки, млрд грн.
2021	6,2	62	38	1,8	1,5
2022	5,4	55	45	1,2	0,9
2023	5,9	58	42	1,6	1,3
2024	6,5	60	40	1,9	1,7
2025 (прогноз)	6,8	63	37	2,1	1,9
Δ 2022/2021	-0,8	-7	+7	-0,6	-0,6
Δ 2025/2022	+1,4	+8	-8	+0,9	+1,0

Зменшення бюджетів розвитку у 2022 році обмежило модернізацію інфраструктури. Капітальні видатки скоротилися на 40 %. Частина громад перенаправила ресурси на соціальні виплати. Інвестиційна активність знизилася. У 2024 році зросла роль державно-приватних партнерств. Реалізовано 65 кооперативних проєктів. Обсяг краудфандингових ресурсів перевищив 33 млн дол. США Найбільше коштів спрямовано на модернізацію зрошення. Демографічна трансформація вплинула на структуру зайнятості. Частка молоді у сільському населенні скоротилася до 19 %. Середній вік працівників агросектору перевищив 44 роки. Повернення населення відбувається повільно [4, с. 79]. Індекс соціально-економічної вразливості враховує п'ять компонентів. До них належать інфраструктурні втрати, демографічний відтік, фінансова автономія, рівень зайнятості, інвестиційна активність. У 2022 році всі компоненти

демонстрували негативну динаміку. У 2024 році три показники перейшли у фазу стабілізації. Відновлення має регіонально диференційований характер. Південні області потребують додаткових 3,8 млрд дол. інвестицій. Центральні регіони залучили понад 1,2 млрд дол. міжнародної допомоги. Західні громади забезпечили приріст зайнятості на 6 %.

Поєднання бюджетної консолідації та приватних вкладень формує нову модель розвитку. Громади з високою фінансовою автономією скоротили індекс вразливості швидше. Території зі слабкою доходною базою залишаються залежними від трансфертів. Відновлення сільських територій потребує ресурсної концентрації. Держава спрямувала у 2022 році 48,6 млрд грн. на підтримку аграрного сектору. У 2023 році обсяг фінансування зріс до 63,4 млрд грн. Частину коштів громади отримали через субвенції на інфраструктуру. Міжнародна допомога посилила національні програми. У 2022 році обсяг грантових надходжень становив 1,9 млрд дол. США. У 2023 році показник перевищив 2,6 млрд дол. США. Кошти спрямували на відновлення логістики, зрошення, енергетики [5, 18].

Ефективність державних програм має різну динаміку. Програма часткової компенсації техніки охопила 3 200 підприємств. Обсяг компенсацій у 2024 році становив 4,8 млрд грн. Середній приріст продуктивності господарств склав 11 %. Водночас 27 % заявників не отримали фінансування через нестачу бюджету. Децентралізація змінила структуру ресурсів громад. Частка місцевих податків у доходах зросла з 52 % у 2021 році до 59 % у 2024 році. Обсяг податку на доходи фізичних осіб перевищив 38 млрд грн. Земельний податок забезпечив 14,7 млрд грн. надходжень. Нерівність між громадами зберігається. Території з розвинутою переробкою акумулювали 2,3 млрд грн. інвестицій. Депресивні громади залучили менш як 0,8 млрд грн. Доступ до кредитів залишається обмеженим для малих виробників [15, с. 338].

Практика державно-приватного партнерства активізувалася у 2023 році. Підписано 94 договори співпраці. Загальний обсяг приватних вкладень перевищив 950 млн дол. США США. Інфраструктурні проекти згенерували 14 800 нових робочих місць.

Кооперативні моделі демонструють стійку динаміку. У 2024 році створено 65 нових агрокооперативів. Сукупний оборот цих структур досяг 2,4 млрд грн. Середній дохід учасника зріс на 17 %. Об'єднання виробників скоротило витрати логістики на 9 %. Краудфандингові ініціативи доповнили інституційні механізми. Протягом 2022-2024 років залучено 33 млн дол. США США. Найбільше коштів спрямовано на модернізацію зрошувальних систем. Понад 420 малих господарств отримали мікрофінансування (табл. 3).

Таблиця 3

Бюджетні та грантові інструменти підтримки сільських територій у 2021-2025 роках (побудовано на основі [12])

Рік	Державне фінансування, млрд грн.	Гранти, млрд дол.	Кількість проєктів, од.	Середній обсяг проєкту, млн грн.	Частка профінансованих заяв, %
2021	32,4	0,8	1 120	18,5	78
2022	48,6	1,9	1 740	21,3	71
2023	63,4	2,6	2 380	24,7	74
2024	59,2	2,1	2 050	23,4	76
2025 (прогноз)	61,8	2,3	2 260	25,1	79
Δ 2022/2021	+16,2	+1,1	+620	+2,8	-7
Δ 2025/2022	+13,2	+0,4	+520	+3,8	+8

Інвестиції у сільську інфраструктуру генерують мультиплікативний ефект. Розрахунки показують коефіцієнт 1,6 у 2023 році. Кожна гривня бюджетних вкладень сформувала 1,6 грн. доданої вартості. У 2024 році коефіцієнт зріс до 1,8. Зростання мультиплікатора пов'язане з інтеграцією приватного капіталу. Громади, які поєднали субвенції та партнерські угоди, отримали вищу віддачу. Території з однотипним фінансуванням демонстрували нижчий ефект (табл. 4).

Таблиця 4

Економічні результати партнерських та кооперативних моделей у 2021-2025 роках (побудовано на основі)

Рік	Кількість ДПП, од.	Приватні інвестиції, млн дол. США	Нові робочі місця, од.	Кількість кооперативів, од.	Оборот кооперативів, млрд грн.
2021	38	420	6 200	24	0,9
2022	57	610	9 100	41	1,5
2023	94	950	14 800	53	2,1
2024	88	870	13 600	65	2,4
2025 (прогноз)	96	1 020	15 200	72	2,8
Δ 2022/2021	+19	+190	+2 900	+17	+0,6
Δ 2025/2022	+39	+410	+6 100	+31	+1,3

Краудфандингові ресурси мають локальний ефект. Середній обсяг одного мікропроєкту становив 78 тис. дол. США. Рівень повернення коштів перевищив 92 %. Фінансування охопило 18 областей.

Фінансова автономія громад формує здатність до співфінансування. У 2024 році громади спрямували 12,6 млрд грн. власних ресурсів на інфраструктуру. Питома вага співфінансування перевищила 23 %. Території з автономією понад 60 % активніше залучають приватний капітал. Рисунок 1 демонструє мультиплікативний ефект і структуру інвестицій.

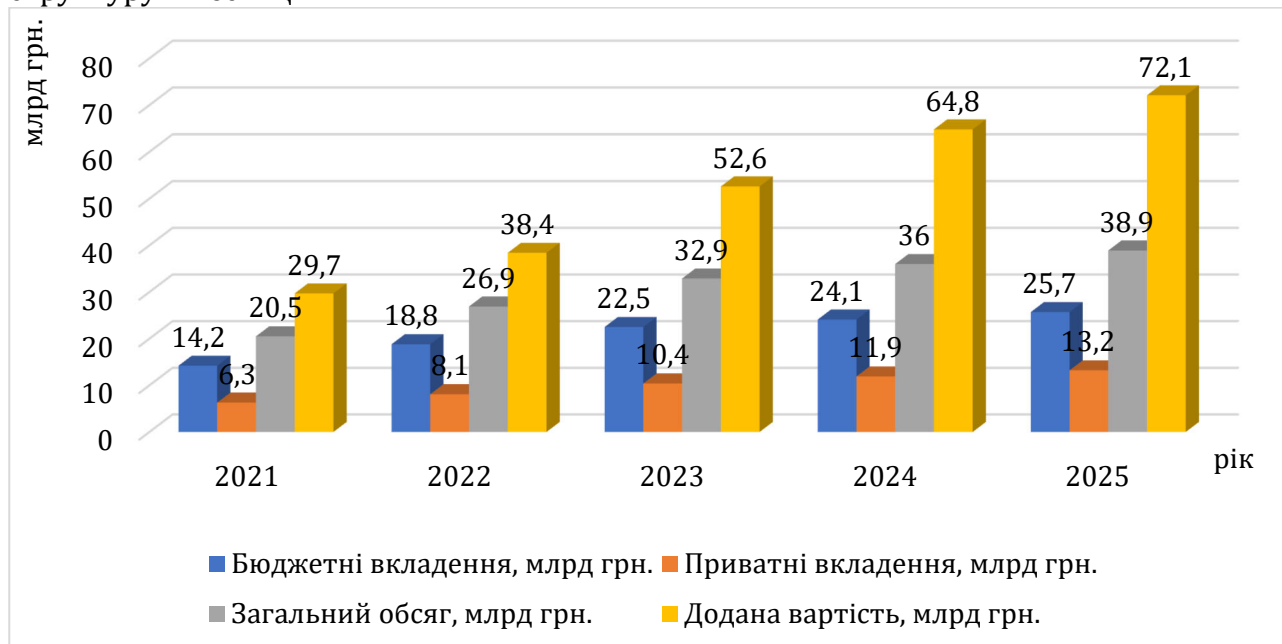


Рис. 1. Мультиплікативна віддача інвестицій у сільську інфраструктуру у 2021-2025 роках (побудовано на основі [12, 14])

Зростання мультиплікатора свідчить про інтеграцію фінансових потоків. Підвищення автономії громад корелює з активністю партнерств. Фінансово-інституційна архітектура регіональної політики поступово зміщує акцент від дотацій до інвестиційних механізмів. Стратегічне планування охоплює період 2026-2032 років. Держава орієнтує регіональну політику на відновлення інфраструктури, розширення зайнятості та підвищення продуктивності. Громади формують середньострокові програми з урахуванням бюджетних обмежень і демографічної динаміки. У 2026 році обсяг капітальних інвестицій у сільську інфраструктуру прогнозується на рівні 42 млрд грн. До 2032 року показник зросте до 68 млрд грн. Частка приватного фінансування поступово збільшиться з 34 % до 47 %. Прогноз враховує зростання кредитної активності та стабілізацію бюджетних доходів. Зайнятість у сільських територіях зростатиме поступово. У 2026 році очікується 2,82 млн зайнятих осіб. До 2032 року показник перевищить 3,05 млн осіб. Частка працівників у переробній галузі зросте з 18 % до 24 %. Підприємства планують створити близько 120 тис. нових робочих місць. Екологічні параметри інтегруються у регіональні програми. Площа відновлених земель зросте з 0,9 млн га у 2026 році до 1,6 млн га у 2032 році. Частка зрошуваних площ збільшиться до 14 %. Викиди парникових газів у аграрному секторі знизяться на 9 % [8, 12].

Цифровізація господарств формує новий виробничий цикл. У 2026 році 38 % агропідприємств використовуватимуть системи точного землеробства. До 2032 року показник сягне 62 %. Впровадження автоматизованих систем обліку зменшить виробничі витрати на 6-8 %.

Таблиця 5

Прогнозна динаміка інвестицій та зайнятості у сільських територіях, 2026-2032 роки (розроблено на основі [12, 14])

Рік	Капітальні інвестиції, млрд грн.	Частка приватного фінансування, %	Зайнятість, млн осіб	Нові робочі місця, тис.	Частка переробки, %
2026	42	34	2,82	15	18
2027	46	36	2,87	18	19
2028	51	38	2,93	21	20
2029	55	41	2,98	23	21
2030	60	43	3,01	18	22
2031	64	45	3,03	14	23
2032	68	47	3,05	11	24
Σ 2026-2032	386			120	

Формування стратегічних пріоритетів передбачає синхронізацію інфраструктурних, соціальних і виробничих заходів. Бюджетна потреба програм розвитку на 2026-2032 роки оцінюється у 312 млрд грн. З них 188 млрд грн. спрямовуються на модернізацію логістики та енергетики. Близько 74 млрд грн. виділяються на підтримку малого агробізнесу [11, с. 61]. До 2032 року індекс фінансової автономії громад має зрости до 68 %. Частка капітальних видатків у бюджетах перевищить 28 %. Середня продуктивність праці збільшиться на 22 % (табл. 6).

Таблиця 6

Прогнози результативності регіональної політики, 2026-2032 роки (розроблено на основі [5, 14])

Рік	Індекс фінансової автономії	Частка капітальних видатків, %	Продуктивність праці, тис. грн./особу	Відновлені землі, млн га	Рівень безробіття, %
2026	0,62	21	318	0,9	11,8
2027	0,63	23	334	1,0	11,2
2028	0,64	24	356	1,2	10,6
2029	0,65	26	378	1,3	10,1
2030	0,66	27	402	1,4	9,6
2031	0,67	28	421	1,5	9,1
2032	0,68	29	450	1,6	8,7

Сценарне моделювання передбачає три траєкторії розвитку. Інерційний сценарій формує помірне зростання інвестицій. Адаптивний сценарій передбачає прискорене впровадження цифрових технологій. Інноваційний сценарій орієнтує громади на експортну переробку та кооперацію. У 2032 році за інерційним сценарієм ВРП сільських територій зросте на 14 % порівняно з 2026 роком. Адаптивний сценарій забезпечить приріст на 22 %. Інноваційний сценарій сформує приріст на 31 %. Різниця між сценаріями зумовлена масштабом приватних інвестицій та інституційною спроможністю громад (рис. 2).

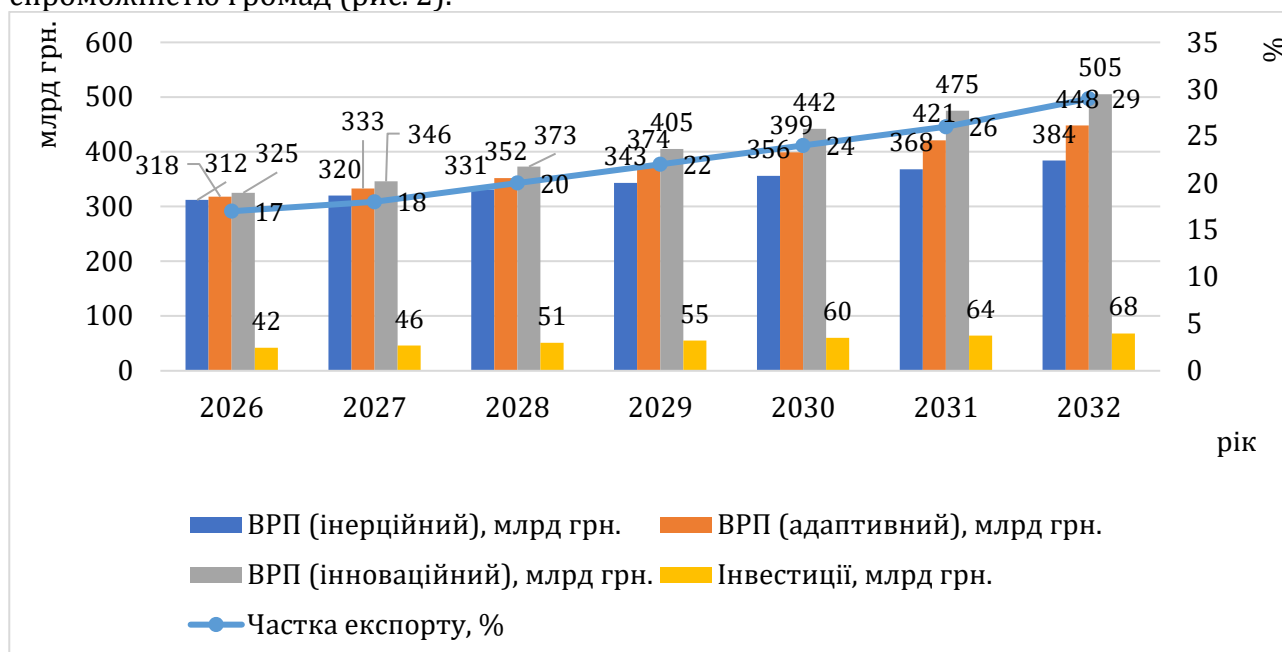


Рис. 2. Сценарні траєкторії економічного розвитку сільських територій, 2026-2032 роки (розроблено на основі [5, 14])

Механізм моніторингу передбачає щорічну оцінку індикаторів. Регіональні адміністрації формують публічні звіти. У разі відхилення від прогнозних значень застосовуються коригувальні заходи. Контроль охоплює фінансові, соціальні та екологічні параметри. До 2032 року стратегічна модель трансформує структуру сільської економіки. Переорієнтація інвестицій на переробку та цифровізацію забезпечить зростання доданої вартості [10]. Підвищення автономії громад зміцнить фінансову стійкість. Сценарне планування формує основу для довгострокової стабільності регіонального розвитку.

Висновки

Воєнні втрати спричинили глибоку просторову диференціацію розвитку сільських територій. У 2022 році зруйновано 4 800 виробничих об'єктів, а з обробітку виведено 3,2 млн га земель. Рівень зайнятості скоротився з 2,8 до 2,4 млн осіб. Частка власних доходів громад знизилася на 7 відсоткових пунктів. Території з диверсифікованою економікою відновили до 70 % потужностей, тоді як депресивні громади не перевищили 40 %. Фінансова автономія безпосередньо корелює зі швидкістю зниження індексу соціально-економічної вразливості. Громади з автономією понад 60 % скоротили його на 0,14 пункту швидше, ніж території з високою часткою трансфертів.

Інституційна інтеграція бюджетних і приватних ресурсів підвищує економічну віддачу інвестицій. У 2023 році мультиплікатор бюджетних вкладень становив 1,6, а у 2024 році зріс до 1,8. Державно-приватні проєкти забезпечили 14 800 нових робочих місць та понад 950 млн дол. інвестицій. Кооперативні структури збільшили оборот до 2,4 млрд грн, знизивши логістичні витрати на 9 %. Території, що поєднали субвенції та партнерські механізми, продемонстрували вищу продуктивність праці та більший приріст доданої вартості. Водночас громади з обмеженим доступом до кредитних ресурсів зберігають низьку інвестиційну активність і повільні темпи модернізації. Сценарне планування до 2032 року формує різні траєкторії економічної динаміки. За інерційним підходом валовий регіональний продукт зросте на 23 %, тоді як інноваційна модель забезпечить приріст понад 50 %. Прогнозні інвестиції збільшаться з 42 до 68 млрд грн, а частка приватного фінансування сягне 47 %. Зайнятість перевищить 3 млн осіб, а продуктивність праці зросте до 450 тис. грн на одного працівника. Зміцнення фінансової автономії до 0,68 створює передумови для стабільного розвитку. Поєднання інфраструктурної модернізації, цифровізації та кооперації визначає середньострокову стійкість сільських територій.

Список використаних джерел

1. Байдала В. В., Гаврилюк В. А. Сталий розвиток сільських територій крізь призму стратегічних пріоритетів малих форм господарювання. *Економіка та суспільство*. 2025. № 78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-111>
2. Васильєв О. В., Гур'єв В. О. Теоретичні засади державної регіональної політики в умовах реалізації антикризового управління. *Проблеми економіки*. 2024. № 3(61). С. 135–142. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-3-135-142>
3. Волосюк М. В. Державна регіональна політика забезпечення місцевого економічного розвитку: дис. ... докт. наук: 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством». – Тернопіль: Західноукраїнський національний університет Міністерства освіти і науки України, 2024. 568 с. URL: https://www.wunu.edu.ua/svr/svr_D/volosyk/diser.pdf
4. Гуторов А. О., Центило К. Л. Стратегування сталого й інклюзивного сільського розвитку в Україні. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2025. № 4. С. 76-82. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2025-4-18>
5. Державна служба статистики України. URL: <https://stat.gov.ua/>
6. Захарченко В. І. Зміни в регіональній політиці України як відповідь на виклики війни та потреби відновлення від її наслідків. *Economic Journal Odessa Polytechnic University*. 2025. № 1(31). С. 17–31. DOI: 10.15276/EJ.01.2025.2. DOI: 10.5281/zenodo.15161272.
7. Козир С. В. Децентралізація та регіональна політика відновлення України в умовах воєнного стану: проблеми і рекомендації. *Political Sciences. Politology. Empirio*. 2025. Т. 2. № 1. С. 15–26. DOI: <https://doi.org/10.18523/3041-1718.2025.2.1.15-26>

8. Кравців В. С., Сторонянська І. З. Регіональна політика vs просторові зрушення економіки України: пошук відповідей на актуальні питання. Вісник Національної академії наук України. 2025. № 3. С. 29–38. DOI: <https://doi.org/10.15407/visn2025.03.029>
9. Ластовченко П. В. Стратегія соціально-економічного розвитку сільських територій у період повоєнного відновлення. Інвестиції: практика та досвід. 2025. № 10. С. 195–201. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.10.195>
10. Македон В. В., Волошко Н. О. Вплив транснаціональних корпорацій на реалізацію цілей сталого розвитку. Інфраструктура ринку. 2023. Вип. 70. 2023. С. 8–14. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct70-2>
11. Македон В.В., Михайленко О.Г. Управління внутрішніми інвестиційними проектами в регіональному промисловому кластері підприємств. Підприємництво та інновації. 2022. (25). С. 56–63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/25.9>
12. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України. Офіційний веб-сайт. URL: https://me.gov.ua/?utm_source=chatgpt.com
13. Пасемко Г. П., Таран О. М. Формування державної політики розвитку сільських територій. *Економічний простір*. 2024. № 189. С. 114–118. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/189-21>
14. Регулювання регіонального розвитку у фокусі сучасних реформ: наукова доповідь / наук. ред. С. Л. Шульц; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». – Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України», 2025. 87 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20250039.pdf>
15. Тарасенко Д. Л., Верительник С. М. Аграрний сектор України та сталий розвиток сільських територій: ключові виклики та стратегічні пріоритети. Наукові інновації та передові технології. 2025. № 9(49). С. 332–343. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-9\(49\)-332-343](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-9(49)-332-343)
16. Drebot O., Vysochanska M., Palapa N., Bilotil V., Sakharnatska L., Klym N. Formation of an environmental and economic mechanism for balanced development of rural territories of Ukraine according to the principles of European integration processes. *Technology Audit and Production Reserves*. 2025. Vol. 6. No 4(86). p. 82–93. <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2025.348403>
17. Lialiuk O., Lisova T., Sharapova S., Bredikhina V. Rural areas as a basis for the formation of agro-social systems under conditions of decentralization in Ukraine / Áreas rurais como base para a formação de sistemas agro-sociais em condições de descentralização na Ucrânia. *Revista de Ciências Agroveterinárias*. 2025. Vol. 24. No 1. p. 223–242. DOI: [10.5965/223811712412025223](https://doi.org/10.5965/223811712412025223).
18. Makedon V., Koptilyi D. Digital transformation and artificial intelligence as factors in the economic recovery of enterprises following armed conflicts. *Economics, Entrepreneurship, Management*. 2025. Vol. 12. No. 1. p. 33–48. <https://doi.org/10.56318/eem2025.01.033>
19. Reed J., Wills J., Willett J., Treloar G., Bateman I., Osborne J. Nature recovery and regional development: an emerging agenda for England's rural-periphery and regional studies. *Regional Studies*. 2025. Vol. 59. No 1. <https://doi.org/10.1080/00343404.2025.2582636>
20. Skoryk M. Conceptual framework for sustainable development of rural areas. *Economika rozvytku system – Economics of Systems Development*. 2024. Vol. 6. No 1. p. 95–99. <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2024-1-14>